

Datum

2022-09-20

Vår referens

Gabriella Manieri

Upphandlingschef

Gabriella.Manieri@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Årlig rapportering inköp och upphandlingar, Upphandlingsplan 2022-2023 STK-2021-1083

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat att samtliga nämnder ska redovisa aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar (över tröskelvärdet) och hållbarhetskrav samt behov av innovativa inköpslösningar. I ärendet presenteras Upphandlingsplan 2022–2023 för samtliga nämnder inklusive kommunstyrelsen. Denna plan ligger till grund för stadens gemensamma planering av strategiskt viktiga inköpsprojekt och för arbetet med hållbara leveranskedjor i stadens avtal.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner Upphandlingsplan 2022–2023.
2. Kommunstyrelsen anmodar nämnderna att fortsätta strukturera och planera sin inköps- och upphandlingsverksamhet och i arbetet beakta vad som framkommit i denna rapport.
3. Kommunstyrelsen anmodar nämnderna att utöka uppföljningen av ingångna avtal och i detta arbete ha ett särskilt fokus på uppföljning av ställda hållbarhetskrav.
4. Kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att utöka uppföljningen av ingångna avtal och i detta arbete ha ett särskilt fokus på uppföljning av ställda hållbarhetskrav.
5. Kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att utreda förutsättningar för en samordnad uppföljningsfunktion med avseende på sociala villkor i avtal.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

6. Kommunfullmäktige ger servicenämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för samordnad varudistribution.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 220926 Årlig rapportering inköp och upphandlingar, Upphandlingsplan 2022-2023
- Upphandlingsplan Sammanfogad 2022 2023

Beslutsplanering

Kommunstyrelseberedningen 2022-06-15

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-09-26

Kommunstyrelsen 2022-10-12

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Ärendet

I ärendet presenteras förslag till Upphandlingsplan för perioden 2022–2023 för stadens samtliga nämnder inklusive kommunstyrelsen. I planen ges en övergripande bild av Malmö stads största inköpsområden 2020 samt planerade upphandlingar, över tröskelvärdet¹ 2022–2023. Planen visar också på vilket sätt dessa upphandlingar tar ekonomiska, ekologiska/miljömässiga, sociala och innovativa kliv framåt. Planen innehåller dessutom verksamhetsområden där nämnderna ser behov av nya inköpslösningar eller där mer hållbara lösningar efterfrågas.

I budget 2018 beslutade kommunfullmäktige att stadens inköpsverksamhet, genom en tydlig politisk styrning, ska användas som strategiskt verktyg för att bidra till fler och bättre innovationer och att vidareutveckla arbetet med att uppnå sociala och miljömässiga mål. Den utredning som följde visade att ökad politisk styrning på nämnds- och koncernnivå kräver dels en ökad insikt om den inköpsverksamhet som sker i staden, dels en gemensam rapportering och planering av strategiskt angelägna upphandlingar, innovativa upphandlingar och hållbara inköp.

Kommunfullmäktige beslutade 2020 att samtliga nämnder årligen ska redovisa aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar (över tröskelvärdet) och hållbarhetskrav i dessa upphandlingar samt produkt- eller verksamhetsområden där innovativa inköpslösningar efterfrågas.

Malmö stad genomför årligen inköp för cirka tio (10) miljarder kronor. Det innebär att Malmö stads inköp motsvarar en relativt stor andel av Malmö stads totala omsättning. Det krävs en ökad samordning för att på ett samlat sätt fokusera på de politiska ambitionerna när det gäller social och miljömässig hållbarhet och innovativa inköpslösningar. Genom samordning utvinns också den kraft som finns i Malmö stads omfattande inköpsverksamhet.

Denna rapport är den första i sitt slag och ett resultat av en gedigen rapportering från samtliga nämnder. Målsättningen är att ge en översiktlig bild av Malmö stads inköpsvolym, planerade upphandlingar och det hållbarhetsfokus som finns i inköp och upphandlingar. Framöver kommer såväl rapporteringsmetod, rapportinnehåll som rapporteringsstruktur att utvecklas för att på bästa sätt ge möjlighet till den politiska styrning av inköpsverksamheten som efterfrågats i budgetuppdrag 2018.

Största inköpsområden år 2020

Enligt Malmö stads Inköspolicy² är det respektive nämnds ansvar att tillse att inköp och upphandlingar sker enligt gällande regelverk. Det är varje nämnds ansvar att tillse att avtal nyttjas eftersom hög avtalstrohet är önskvärt ur flera perspektiv. I de fall inköpsbehov kan tillgodoses

¹ Tröskelvärdet i kommunal verksamhet är för varor och tjänster drygt 2 mnkr och för byggtreprenader drygt 55 mnkr. Samtliga tröskelvärden redovisas här: [Tröskelvärden och gräns för direktupphandling | Konkurrensverket](#)

² [Upphandling i Malmö stad - Malmö stad \(malmo.se\)](#)

genom stadsövergripande (ram)avtal ska dessa nyttjas. För de behov som inte täcks av kommunens stadsövergripande (ram)avtal ska förvaltnings specifika avtal användas. Alternativt ska avtal som samordnats av annan part, till exempel Skånes Kommuner eller ADDA inköpscentral³, nyttjas. Saknas avtal ska regelrätt upphandling ske.

Hög avtalstrohet är en förutsättning för en fungerande kontroll och styrning av inköpsverksamheten. Bristande avtalstrohet kan innebära att EU-direktiv och svensk lagstiftning inte följs, att förtroendet för kommunen som köpare minskar, att staden får sämre villkor med avseende på exempelvis pris, frakt, montering, garanti, hållbarhet etcetera. Det innebär också ett att det arbete som staden lägger på att upphandla och teckna avtal inte ger önskad effekt.

I rapporten redovisas de inköpsområden år 2020 som står för hälften (cirka 5 miljarder kronor) av Malmö stads totala inköpsvolym (cirka 10 miljarder kronor). Statistiken indikerar att upphandling och avtalsuppföljning inom dessa inköpsområden bör vara prioriterat. I de fall flera nämnder har samma typ av inköpsbehov bör stadsövergripande upphandlingar genomföras. Stadskontoret arbetar aktivt med att upphandla och teckna stadsövergripande (ram)avtal inom så många inköpsområden, som är strategiskt klokt och affärsmässigt smart, som möjligt. Antalet (ram)avtalsområden ökar ständigt och befintliga (ram)avtal utvecklas och ifrågasätts kontinuerligt.

Planerade upphandlingar över tröskelvärde 2022–2023 och hållbarhetskrav i dessa

I rapporten redogörs för samtliga planerade upphandlingar, över tröskelvärde, år 2022 - 2023 samt uppskattat kontraktvärde för dessa.

För att säkerställa att stadens inköp sker på ett så hållbart sätt som möjligt ställer kommunstyrelsen och nämnderna olika typer av hållbarhetskrav.

För att uppnå grön miljömässig hållbarhet ställs bland annat krav på att leverantörer har ett miljöledningssystem, att transporter kan ske klimatsmart, att cirkularitet görs möjlig, att material är hållbara, att matsvinn kan minska och att livsmedelsproduktionen främjar ett hållbart jordbruk.

För att uppnå social hållbarhet ställs bland annat krav på att leverantörer följer arbetsrättsliga villkor, att tillgänglighet beaktas, att sysselsättningsfrämjande åtgärder vidtas och att leverantörer lever upp till lagen om förbud mot antidiskriminering, ILO⁴:s kärnkonventioner, FN:s konvention mot korruption och FN:s barnkonvention.

För att uppnå ekonomisk hållbarhet behöver inköpen vara proportionerliga och stadens resurser användas med måttfullhet. Inköp behöver också ses ur ett livscykelperspektiv för bästa ekonomiska och miljömässiga effekt. För att bidra till ett väl fungerande näringsliv och sund konkurrens behöver också krav ställas på att leverantörer är registrerade för F- eller FA-skatt, är kreditvärda, har betalat skatter och sociala avgifter och arbetar systematiskt med kvalitetsledning.

Produkt och verksamhetsområden där nya lösningar och mer hållbara inköp efterfrågas

³ ADDA inköpscentral är ett företag inom SKR-koncernen (före detta SKL Kommentus) [Våra ramavtal och upphandlingar — Adda - Fd SKL Kommentus](#)

⁴ ILO International Labour Organisation [International Labour Organization \(ilo.org\)](https://www.ilo.org/)

I rapporten redovisas nämndernas förslag på produkt- eller verksamhetsområden där det finns behov av nya inköpslösningar. Nämnderna ger också förslag på områden där förvaltningens inköpsbehov de kommande två åren skulle kunna lösas på ett mer hållbart sätt.

Ett önskemål som återkommer hos flera nämnder är en samordning av Malmö stads leveranser genom att en samlastningscentral inrättas som tar emot leveranser, packar om och fördelar varorna till respektive leveranspunkt och optimerar utleveranser. Detta skulle innebära att antalet transporter minskar med de positiva effekter detta ger i form av minskad miljöbelastning, minskad belastning på verksamheten vid varumottagande. Det skulle även innebära ökad konkurrens och större möjligheter för mindre företag att leverera till stadens verksamheter.

Flera nämnder föreslår att möjligheterna att dela och återbruka de varor som redan finns i stadens verksamheter bör utökas. Det finns också ett önskemål att i högre utsträckning än vad som är möjligt idag köpa begagnade varor eller att kunna rekonditionera befintlig utrustning och inredning.

Flera nämnder framför behovet av att inrätta en stadsgemensam lösning för larm- och passersystem. Serviceförvaltningen utreder för närvarande frågan.

Stadskontorets bedömning och förslag

Rapporteringen har inneburit en ökad insikt hos nämnder och hos kommunstyrelsen kring inköpsverksamheten i staden med avseende på vilka inköpsområden som är störst ekonomiskt och vilka värdemässigt stora upphandlingar som staden planerar att genomföra i närtid.

Rapporteringen har också riktat ljus mot ett antal strategiskt viktiga utvecklingsområden, såsom nya ramavtalsområden för att effektivisera inköpen, en fördjupad och strukturerad uppföljning av ställda villkor i avtal för att kunna mäta uppfyllnad och reell effekt samt möjligheten att samordna distributionen av inköpta varor för att minska miljöbelastning och öka konkurrensen. I rapporten beskrivs även svårigheten att fånga in de konkreta innovationsönskemål som eventuellt kan finnas i Malmö stads verksamheter.

Inför rapporteringen av planerade upphandlingar 2023/2024 har nämnderna fått en tydligare rapporteringsmall för hållbarhetskrav vilka dessutom redovisas ur ett historiskt perspektiv genom att nämnderna ska besvara frågan om vilka hållbarhetskrav de regelmässigt ställer. På detta sätt fångas ställda hållbarhetskrav upp med en större precision och realitet.

Regleringen avseende upphandling av så kallade välfärdstjänster under tröskelvärdet har under 2022 tagits bort och i stället ersatts av nya regler. De nya reglerna innebär att sociala tjänster liksom en mängd andra tjänster, såsom bland annat hälsovård och socialtjänster men också hotell- och restaurangtjänster, säkerhetstjänster och juridiska tjänster, får direktupphandlas till ett väsentligt mycket högre belopp än tidigare. Det nya tröskelvärdet för dessa tjänster⁵ är 7,8 miljoner kronor och beräknas per kontrakt och upphandlande myndighet. Med anledning av denna förändring förs en diskussion med förvaltningarna om att framöver även redovisa upphandlingar av så kallade bilaga 2-tjänster och då i förhållande till det tröskelvärde som gäller för upphandling av varor och andra tjänster än bilaga 2-tjänster⁶, dvs. 2,2 miljoner kronor per kontrakt och upphandlande myndighet.

⁵ [Bilaga 1 och 2 till lagen om offentlig upphandling – LOU | Upphandlingsmyndigheten](#)

⁶ [Tröskelvärden och gräns för direktupphandling | Konkurrensverket](#)

Stadskontoret föreslår att Upphandlingsplanen för 2022–2023 godkänns. Stadskontoret föreslår även att nämnderna fortsätter strukturera och planera sin inköps- och upphandlingsverksamhet och utökar uppföljningen av ingångna avtal och i detta arbete har ett särskilt fokus på uppföljning av ställda hållbarhetskrav. Stadskontoret föreslår också att stadskontoret ges i uppdrag att utöka uppföljningen av ingångna avtal och i detta arbete ha ett särskilt fokus på uppföljning av ställda hållbarhetskrav. Slutligen föreslår stadskontoret att stadskontoret får i uppdrag att utreda förutsättningarna för en samordnad uppföljningsfunktion med avseende på sociala villkor i avtal och att kommunfullmäktige ger servicenämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för samordnad varudistribution.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör